

Voorjaarsbrief 2026

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	4
VOORWOORD	5
BESTUURLIJKE SAMENVATTING	6
1. INLEIDING EN AFWEGINGSKADER.....	8
2. FINANCIËEL PERSPECTIEF EN STAND VAN ZAKEN.....	10
3. ONTWIKKELINGEN DIE NU OM RICHTING VRAGEN.....	12
4. TOELICHTING OP DE RUIMTEVRAGENDE ONTWIKKELINGEN	19
5. OVERIGE ONTWIKKELINGEN EN RISICO'S IN BEELD	25
BIJLAGE 1. DEFINITIE 30'S EN NIEUW BELEID	28
BIJLAGE 2. VERWERKING VAN MOTIES	29
BIJLAGE 3. VOORJAARBRIEF 2026 IN PDF	30

Voorwoord

Met deze Voorjaarsbrief 2026 informeert het college de gemeenteraad over de actuele financiële en beleidsmatige ontwikkelingen en doet hiermee een voorstel aan de raad voor kaders bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming. Dit is niet het moment voor een brede herijking van ambities, maar voor het verwerken van ontwikkelingen die zich sinds de begroting 2026 hebben voorgedaan en die financieel of beleidsmatig aandacht verdienen.

Koers houden in een periode van overgang

Dat uitgangspunt bij deze voorjaarsbrief is dit jaar extra relevant. Wageningen staat aan de vooravond van een nieuwe raadsperiode en wensen vanuit een nieuw college of raad kunnen nog leiden tot nieuwe afspraken, beleidskeuzes en financiële consequenties. Om die reden heeft deze voorjaarsbrief een tussentijds karakter met een beperkte vraag. Het college kiest er in deze fase voor om stabiel koers te houden. Alleen ontwikkelingen die onvoorzien, onuitstelbaar of onvermijdbaar zijn, worden vertaald naar het financiële beeld en betrokken bij de voorbereiding van de begroting. Daarmee beoogt het college om ruimte te geven aan de nieuwe raad en een nieuw college om eigen keuzes te maken.

Financieel perspectief: van verruiming naar verscherping

De financiële context is veranderd. In de afgelopen jaren was er tijdelijk meer financiële ruimte beschikbaar. Dat beeld is inmiddels gewijzigd. Het financiële meerjarenperspectief is minder gunstig en vraagt om realisme en duidelijke prioritering. Daarbij geldt dat het ravijnjaar niet is verdwenen, maar feitelijk is doorgeschoven naar 2028. Keuzes die nu worden voorbereid, moeten daarom niet alleen worden beoordeeld op het effect in het eerstvolgende begrotingsjaar, maar ook op hun doorwerking in de jaren daarna. Het college beoogt ieder jaar een sluitende begroting aan de raad aan te bieden. Dat betekent in ieder geval een sluitend begrotingsjaar, ook als de meerjarenraming onder druk staat.

Grote ontwikkelingen vragen heldere keuzes

In deze voorjaarsbrief zijn de belangrijkste financiële en beleidsmatige ontwikkelingen opgenomen die gevolgen hebben voor de begroting en de uitvoering van bestaand beleid. Daarbij kan worden gedacht aan kostenontwikkelingen in het sociaal domein, noodzakelijke investeringen in het fysieke domein, prijs- en loonontwikkelingen en andere externe factoren die invloed hebben op de financiële ruimte van de gemeente. Het college vindt het belangrijk dat de raad daarbij niet alleen inzicht krijgt in de cijfers, maar ook in de aard van de afweging: gaat het om een ontwikkeling binnen bestaand beleid, is sprake van een verplichting, of is er bestuurlijke keuzevrijheid?

Uitnodiging aan de nieuwe raad

Met het oog op de nieuwe raadsperiode nodigt het college de raad uit om bij de behandeling van deze voorjaarsbrief mee te geven waar bij het opstellen van de begroting nadrukkelijk wel of juist geen rekening mee moet worden gehouden. Zo kan de raad richting geven aan de verdere uitwerking van de begroting, zonder dat de beleidsruimte op voorhand al wordt ingevuld. De opgaven voor Wageningen blijven groot, terwijl de financiële ruimte beperkter wordt. Dat vraagt om scherpe keuzes. Met deze voorjaarsbrief legt het college de actuele stand van zaken aan u voor, zodat de voorbereiding van de begroting zorgvuldig, transparant en bestuurlijk zuiver kan plaatsvinden.

Het college van burgemeester en wethouders van
Wageningen, 15 april 2026

Bestuurlijke samenvatting

Met deze Voorjaarsbrief 2026 informeert het college de raad over de actuele financiële en beleidsmatige ontwikkelingen die van belang zijn voor de Programmabegroting 2027 en de meerjarenraming daarna. In lijn met de financiële verordening is in dit verkiezingsjaar geen kadernota opgesteld, maar een in beginsel beleidsarme voorjaarsbrief. Daarmee blijft bestuurlijke ruimte

beschikbaar voor de nieuwe raad en een nieuw college, terwijl tegelijk zichtbaar wordt welke ontwikkelingen niet kunnen wachten en welke onderwerpen bij de begroting nadrukkelijk om een afweging vragen.

Financieel beeld

Deze voorjaarsbrief laat zien dat het financiële beeld in korte tijd minder ruim is geworden. De geactualiseerde raming laat voor 2027 nog een beperkte financiële ruimte zien van € 201.000. Vanaf 2028 slaat dit beeld om in een structureel negatief meerjarig saldo van circa € 3 miljoen per jaar. Daarmee is het financiële perspectief scherper dan in voorgaande jaren. Het college blijft daarom vasthouden aan de lijn die ook in eerdere jaren is gevolgd: bij de Programmabegroting 2027 wordt een structureel en reëel sluitend begrotingsjaar 2027 aangeboden, voorzien van een dekkingsvoorstel. Met het vaststellen van deze voorjaarsbrief geeft de raad het college de ruimte om de hier opgenomen ontwikkelingen te verwerken in de begroting, binnen het hiervoor genoemde uitgangspunt.

Tegelijk is het financiële beeld voortdurend in beweging. De uiteindelijke begrotingsruimte wordt mede beïnvloed door externe factoren, waaronder de meicirculaire 2026, de Voorjaarsnota van het Rijk en andere ontwikkelingen die doorwerken in het gemeentefonds, zoals de ontwikkeling van uitkeringsfactoren en maatstaven, prijsontwikkelingen en taakmutaties. Dat betekent dat het beeld tussen deze voorjaarsbrief en de begroting nog kan wijzigen. Juist daarom is het van belang om nu bestuurlijk richting te geven aan de onderwerpen die niet kunnen worden genegeerd, zonder vooruit te lopen op keuzes die aan een nieuwe raad zijn.

Daarbij geldt dat er nog altijd sprake is van een structurele disbalans tussen de taken van gemeenten en de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. Voor 2026 heeft het Rijk maatregelen getroffen die de financiële terugval (ravijn) voor gemeenten deels hebben gedempt. Ook zijn in eerdere jaren en richting 2026 aanvullende middelen beschikbaar gesteld, met name voor de jeugdzorg. Daarmee is de druk op het gemeentelijke financiële beeld verminderd, maar is geen sprake van een volledige en structurele oplossing. Er blijft daarom onzekerheid bestaan over de mate waarin het Rijk gemeenten op langere termijn compenseert voor de kosten van de jeugdzorg. De uitkomsten van de deskundigencommissie-Van Ark kunnen vanaf 2027 en verder relevant worden voor de financiële ruimte van gemeenten, maar de inhoud, het moment van invoering en de mate waarin het Rijk de aanbevelingen van de commissie overneemt, zijn op dit moment nog onduidelijk.

Ontwikkelingen die nu om richting vragen

De (financieel) ruimteveragende ontwikkelingen in deze voorjaarsbrief zijn daarom beperkt gehouden tot onderwerpen die passen binnen bestaand beleid en die als onvoorzien, onvermijdbaar of onuitstelbaar moeten worden beschouwd. Nieuw beleid is in deze fase bewust niet voorgesteld door het college. Inhoudelijk ligt het zwaartepunt bij ontwikkelingen in het sociaal domein, beheer en onderhoud in gemeentelijk vastgoed en de fysieke leefomgeving, personele en organisatorische opgaven, en enkele investeringen die doorwerken naar de komende jaren. De belangrijkste ontwikkelingen zetten wij in deze samenvatting op een rij.

Sociaal domein

Binnen het sociaal domein vragen met name de versterking van het lokaal team, de tijdelijke extra inzet om wachtlijsten in de jeugdzorg en Wmo terug te dringen, de tijdelijke huisvesting van de St. Jozefschool en de verdere uitwerking van Samen Sterk om bestuurlijke aandacht.

Deze ontwikkelingen hangen samen met bestaande opgaven rond zorg, ondersteuning, toegankelijkheid en maatschappelijke veerkracht, en raken direct aan de uitvoerbaarheid van gemeentelijke taken.

Fysiek domein en de investeringsagenda

Binnen het fysieke domein zijn vooral de toenemende lasten voor onderhoud van gemeentelijke gebouwen, het beheer van de openbare ruimte, de uitwerking van het Bomenbeleidsplan, het inwonersakkoord voor verkeerskundige maatregelen en de benodigde personele capaciteit voor onder meer netcongestie, afvalinzameling, gemeentelijk vastgoed en Haven, Markt en Veer relevant. Daarnaast laat de Wageningse Investeringsagenda zien dat verschillende investeringsprojecten geactualiseerd moeten worden. De op dit moment voorziene wijzigingen leiden naar verwachting vanaf 2028 tot een toename van de kapitaallasten.

Bestuur en organisatie

Binnen bestuur en organisatie vallen enkele structurele ontwikkelingen op die samenhangen met goed werkgeverschap, bedrijfsvoering en randvoorwaarden voor de gemeentelijke organisatie. Daarbij gaat het onder meer om hogere reiskostenvergoedingen, hogere lasten voor de WGA-ERD-verzekering en de WKReindheffing. Daarnaast zijn in deze voorjaarsbrief ook enkele onderwerpen opgenomen die nadrukkelijk aansluiten bij wensen van de raad, waaronder de herinrichting van de raadzaal en de ICT-werkplekken voor de nieuwe raad en de rekenkamer. Daarmee is zichtbaar dat ook randvoorwaarden voor het functioneren van de raad in deze voorjaarsbrief een plek hebben gekregen.

Overige ontwikkelingen en risico's in beeld

Naast de concrete ruimtevragende ontwikkelingen bevat deze voorjaarsbrief ook een overzicht van overige ontwikkelingen en risico's. Deze zijn bestuurlijk relevant, maar nog niet voldoende uitgewerkt om nu financieel te verwerken. Het gaat bijvoorbeeld om ontwikkelingen in wet- en regelgeving, toekomstige uitvoeringskosten, onderwerpen waarvoor de dekking vanuit het Rijk nog onzeker is en risico's die op termijn alsnog kunnen doorwerken in de begroting. Hiermee biedt de voorjaarsbrief niet alleen een overzicht van wat nu om besluitvorming vraagt, maar ook van wat in de komende periode scherp gevolgd moet worden.

Ten slotte

De kern van deze voorjaarsbrief is daarmee tweeledig. Enerzijds biedt het inzicht in de actuele financiële uitgangspositie en de belangrijkste ontwikkelingen richting 2027. Anderzijds betreft dit een voorstel van het college over de te hanteren kaders bij het opstellen van de begroting. Het is een nadrukkelijke uitnodiging voor de raad om een bestuurlijk debat aan te gaan en tot afwegingen en keuzes te komen om richting te geven aan de Programmabegroting 2027. Het college krijgt vervolgens de verantwoordelijkheid om deze richting te vertalen in een structureel en reëel sluitende begroting voor 2027, inclusief dekkingsvoorstel.

Voor de verdere detailinformatie over het financieel perspectief, de ontwikkelingen die nu richting vragen en de overige ontwikkelingen en risico's verwijzen wij naar de komende hoofdstukken.

1. Inleiding en afwegingskader

Inleiding en afwegingskader

2026 is een verkiezingsjaar. Conform de financiële verordening leggen wij daarom geen kadernota voor, maar een voorjaarsbrief. Deze voorjaarsbrief heeft een tweeledig doel. Enerzijds informeren wij uw raad over de actuele financiële en beleidsmatige ontwikkelingen die van belang zijn voor de Programmabegroting 2027. Anderzijds markeert dit document de onderwerpen waarop in de komende begroting bestuurlijke richting nodig is. De voorjaarsbrief heeft echter, volgens de definitie in de financiële verordening, in beginsel een beleidsarm karakter.

Toch is deze voorjaarsbrief meer dan een technische tussenstand. Nieuwe wet- en regelgeving, prijsontwikkelingen, onderhoudsopgaven, personele vraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen werken rechtstreeks door in de financiële positie van de gemeente. Niet elke ontwikkeling vraagt nu direct om besluitvorming, maar het is wel van belang om tijdig zichtbaar te maken waar druk op de begroting ontstaat en waar bestuurlijke afweging nodig is.

Om die afweging zuiver te kunnen maken, onderscheiden wij in deze voorjaarsbrief drie typen ontwikkelingen:

- onvoorziene ontwikkelingen
- onvermijdbare ontwikkelingen
- onuitstelbare ontwikkelingen

In het vervolg van deze voorjaarsbrief verwijzen wij naar deze drie categorieën gezamenlijk als de '3 O's'. Deze indeling helpt om onderscheid te maken tussen ontwikkelingen die binnen bestaand beleid moeten worden opgevangen en ontwikkelingen die vragen om een expliciete nieuwe beleidskeuze. Dat onderscheid is relevant voor de mate van bestuurlijke ruimte die de raad heeft bij de verdere uitwerking in de Begroting 2027. Wat u ziet in deze voorjaarsbrief is dat bewust is gekozen om op dit moment geen nieuw beleid voor te stellen.

De bestuurlijke bewegingsruimte verschilt per categorie. Hieronder geven we hiervan een overzicht. De volledige definities van de 3 O's en nieuw beleid vindt u in bijlage 1.

	Onvoorzien	Onvermijdbaar	Onuitstelbaar	Nieuw beleid
Kenmerk	Past binnen bestaand beleid, maar was niet begroot.	Past binnen bestaand beleid en moet worden opgepakt.	Past binnen bestaand beleid en kan niet wachten.	Past niet binnen bestaand beleid en vraagt een nieuwe keuze.
Keuze raad	Volledige keuzevrijheid: wel of geen budget beschikbaar stellen.	Geen keuze over óf het gebeurt. Wel keuze in omvang en/of fasering.	Geen keuze over het óf en het wanneer. Alleen beperkte keuze in omvang.	Meestal keuzevrijheid: wel of geen nieuw beleid en dus wel of geen budget.
Waar zit de bestuurlijke ruimte?	Politieke afweging: vindt de raad dit belangrijk genoeg binnen bestaand beleid?	Sturing op tempo, schaal en financiële dekking.	Hooguit sturing op de omvang van inzet of budget.	Als nieuw beleid voortvloeit uit een verplichting, zit de ruimte vooral in omvang en/of fasering.

Leeswijzer

Na het voorwoord, de bestuurlijke samenvatting, en de inleiding volgt eerst het financieel perspectief en stand van zaken. Dit hoofdstuk (2) schetst de context waarbinnen keuzes voor de Begroting 2027 moeten worden gemaakt.

Daarna worden de ontwikkelingen gepresenteerd die nu om bestuurlijke richting vragen (hoofdstuk 3). Eerst volgt een financiële samenvatting en een totaaloverzicht per programma van de ruimtevragende ontwikkelingen.

Vervolgens worden deze ruimtevragende ontwikkelingen inhoudelijk toegelicht (hoofdstuk 4).

Tot slot worden de overige ontwikkelingen en risico's in beeld gebracht (hoofdstuk 5). Daarbij blijft onderscheid bestaan tussen:

Ruimtevragende ontwikkelingen:

Ontwikkelingen waarvan een eerste inschatting van de financiële impact kan worden gegeven en die bestuurlijke afweging vragen in de voorbereiding van de begroting.

Overige ontwikkelingen en risico's:

Ontwikkelingen die mogelijk financiële consequenties hebben, maar waarvan de omvang op dit moment nog onvoldoende concreet kan worden gemaakt of die vooral ter signalering worden meegegeven.

2. Financieel perspectief en stand van zaken

Financieel perspectief en stand van zaken

Het financieel kader voor de Begroting 2027 bestaat uit de optelsom van:

1. de vastgestelde Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 inclusief begrotingswijzigingen (hierna verder: Begroting 2026) en;
2. de uitkomsten van de september- en decembercirculaire 2025 en de nog te verschijnen meicirculaire 2026.

Evenals voorgaande jaren wordt de septembercirculaire 2026 niet op voorhand verwerkt in de begroting van het komende jaar. Om die reden maakt dat geen deel uit van het financieel kader.

De cijfers in deze voorjaarsbrief geven een actuele momentopname. De gemeentelijke begroting wordt gedurende het jaar op meerdere momenten bijgesteld op basis van nieuwe informatie. Daarbij gaat het onder meer om:

- actualisaties van de algemene uitkering via circulaire van het gemeentefonds;
- begrotingsbijstellingen via bestuursrapportages en slotwijzigingen;
- separate raadsvoorstellen voor nieuw beleid, investeringen of autonome ontwikkelingen.

Juist omdat de begroting doorlopend in beweging is, is het van belang om op dit moment scherp te hebben hoe de financiële uitgangspositie zich ontwikkelt. De geactualiseerde raming laat zien dat de financiële ruimte beperkt is en in de jaren daarna verder onder druk staat. Dat onderstreept dat nieuwe lasten niet vanzelf kunnen worden ingepast en dat scherpe prioritering noodzakelijk is.

De laatste stand van de raming voor 2027 laat een beperkte financiële ruimte zien van € 201.000. Vanaf 2028 slaat dit beeld om in een structureel negatief meerjarig saldo. Onderstaande tabel laat zien hoe dit financiële beeld is opgebouwd op basis van de huidige inzichten.

(Bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldi meerjarenbegroting 2026-2029 volgens de Programmabegroting 2026 (incl. 1e begrotingswijziging)	219	-2.782	-2.776	-2.899
Mutaties algemene uitkering, die voortvloeien uit de septembercirculaire 2025	142	-173	-292	-461
Budgetreserveringen (taakmutaties uit de septembercirculaire)	-160	-80	-81	-82
Saldi van de geactualiseerde meerjarenbegroting ná verwerking van de mutaties in de begroting	201	-3.035	-3.149	-3.442

Indexeringen

In 2024 heeft de raad de 'Nota indexeren voor planning & control documenten gemeente Wageningen' vastgesteld. De nota is een uitwerking van de Financiële verordening. Voor een duurzame, gezonde financiële huishouding is het immers van belang dat in de planning & control documenten reële indexeringen worden gebruikt, gebaseerd op stabiele, breed gedragen en herleidbare grondslagen. En dat de grondslagen recht doen aan de prijsontwikkeling die hoort bij de aard van de betreffende kosten of opbrengsten.

Conform de vastgestelde nota worden voor de Begroting 2027 de in onderstaande tabel opgenomen indexeringen gehanteerd. Voor de meerjarenraming 2028-2030 worden de indexeringen uit de nog te publiceren Meicirculaire 2026 van de rijksoverheid overgenomen.

Kosten-/inkomstentype	Index	Publicatie
Loon- en salariskosten	2027: 4,1%	Centraal Planbureau, kerngegevens
Materiële kosten, met uitzondering van Jeugd maatwerk, subsidies, ICT,	2027: 2,1%	Centraal Planbureau, kerngegevens

externe uitvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke regelingen		
Kosten Jeugd maatwerk	2027: 3,96%	Nederlandse Zorgautoriteit
Kosten subsidies	2027: 2,86%	Centraal Planbureau, kerngegevens
Kosten ICT gemeentelijke organisatie	2027: 3,2%	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
Kosten externe uitvoeringsorganisaties die geen gemeenschappelijke regeling zijn.	2027: 2,86%	Centraal Planbureau, kerngegevens
Kosten gemeenschappelijke regelingen	Geen	Kadernota of (concept) begroting gemeenschappelijke regeling
Uitkering uit het gemeentefonds	Geen	Circulaire gemeentefonds
Lokale heffingen, niet kostendekkend met uitzondering van reclamebelasting	2027: 3,1%	Centraal Planbureau, kerngegevens
Lokale heffingen, reclamebelasting	2027: 3,2%	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
Lokale heffingen, kostendekkend	Zie lonen en salarissen en materiële kosten, met uitzondering van Jeugd maatwerk, subsidies, ICT, externe uitvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke regelingen	Zie lonen en salarissen en materiële kosten, met uitzondering van Jeugd maatwerk, subsidies, ICT, externe uitvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke regelingen
Lopende en toekomstige kredieten, met uitzondering van onderwijshuisvesting	Publicatie volgt in april 2027	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
Onderwijshuisvesting: (a) nieuwbouw (b) uitbreiding (c) eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair	Publicatie volgt in het tweede kwartaal 2027.	(a) Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) - kerncijfers, bouwnijverheid, inclusief btw (b) Centraal Planbureau (CPB), Middelen en bestedingen (c) Centraal Bureau voor de statistiek (CBS) - kerncijfers

3. Ontwikkelingen die nu om richting vragen

Financiële samenvatting

Hieronder ziet u de optelling van ruimtevragende onvermijdbare, onvoorziene en onuitstelbare ontwikkelingen die gezamenlijk leiden tot de volgende financiële impact. De lijn van het college is om een structureel en reëel sluitend begroting (2027) op te leveren. Net als voorgaande jaren. Het college zal hiervoor een dekkingsvoorstel doen bij de begroting.

Jaar	Financieel effect incidenteel	Financieel effect structureel	Totaal per jaar
2027	€ 1.246.045	€ 2.222.293	€ 3.468.338
2028	€ 300.000	€ 2.272.837	€ 2.572.837
2029	€ -	€ 2.243.148	€ 2.243.148
2030	€ -	€ 2.261.832	€ 2.261.832

Sommige van de onvermijdbare, onvoorziene en onuitstelbare ontwikkelingen in deze voorjaarsbrief vragen extra capaciteit. Deze zetten we hier op een rij. De onderwerpen zijn genummerd zodat u eenvoudig de bijbehorende verdiepende toelichting kan opzoeken in deze voorjaarsbrief.

Extra formatie in de voorjaarsbrief	Aantal fte	Incidenteel / structureel
1.2 Extra capaciteit voor inhaalslag wachtlijsten Jeugdzorg en WMO	5,57	Incidenteel
2.3 Uitvoeringsprogramma Bomen Beleidsplan (groene BOA)	0,5	Structureel
2.6 Personele capaciteit voor Haven, Markt en Veer (omzetten van inhuurbudget naar loonsom)	0,81	Structureel
2.7 Personele capaciteit voor het ophalen van (zwerf)afval in de stad (dekking uit opbrengsten (zwerf)afval)	1	Structureel
2.8 Personele capaciteit ten behoeve van netcongestie	1	Structureel
2.9 Personele capaciteit voor gemeentelijk vastgoedbeheer	2,24	Structureel
3.6 Intensivering DIG	0,33	Structureel
WOO (zie overige ontwikkelingen bestuur en organisatie)*	0,44	Structureel
M&O adviseur (zie overige ontwikkelingen bestuur en organisatie)*	0,28	Structureel

* Dit betreft mandaat van het college conform artikel 7 lid d van de financiële verordening.

In totaal betekent dit voor 2027 de volgende extra capaciteit in fte, uitsplitst naar incidenteel en structureel:

Incidenteel/ structureel	Formatie
Totaal incidenteel	5,57
Totaal structureel	6,60

Overzicht van ruimtevragende ontwikkelingen per programma (30's)

Wageningen Sociaal

Nr.	Onderwerp	Onvermijdbaar, onvoorzien,	Bedrag 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Incidenteel / structureel
-----	-----------	----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	---------------------------

		onuitstelbaar of nieuw beleid					
1.1	Stevig Lokaal Team sociaal domein	Onvermijdbaar	€ 350.000	€ 300.000	€ pm	€ pm	Incidenteel
1.2	Extra capaciteit voor inhaalslag wachtlijsten Jeugdzorg en WMO	Onvoorzien	€ 587.005	€ 0	€ 0	€ 0	Incidenteel
1.3	Tijdelijke huisvesting St. Jozefschool	Onvoorzien	€ 60.000	€ 0	€ 0	€ 0	Incidenteel
1.4	Samen Sterk: werken aan een veerkrachtige samenleving	Onvermijdbaar	€ 99.040	Pm	Pm	Pm	Incidenteel

Wageningen Fysiek

Nr.	Onderwerp	Onvermijdbaar, onvoorzien, onuitstelbaar of nieuw beleid	Bedrag 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	Incidenteel/structureel
2.1	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Onvermijdbaar	€ 836.293	€ 886.837	€ 857.148	€ 875.832	Structureel
2.2	Verkeerskundige maatregelen uit het inwonersakkoord	Onvermijdbaar	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel
2.3	Uitvoeringsprogramma Bomen Beleidsplan	Onvermijdbaar	€ 112.000	€ 112.000	€ 112.000	€ 112.000	Structureel
2.4	Beheer en onderhoud plantsoenen en begraafplaatsen	Onvermijdbaar	€ 127.000	€ 127.000	€ 127.000	€ 127.000	Structureel
2.5	Nieuwe Kanaal	Onvoorzien	€ 150.000	Pm	Pm	Pm	Incidenteel
2.6	Personele capaciteit voor Haven, Markt en Veer (omzetten van inhuurbudget naar loonsom)	Onvermijdbaar	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Structureel
2.7	Personele capaciteit voor het ophalen van (zwerf)afval in de stad	Onvoorzien	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Structureel
2.8	Personele capaciteit ten behoeve van netcongestie	Onvermijdbaar	€ 129.000	€ 129.000	€ 129.000	€ 129.000	Structureel
2.9	Personele capaciteit voor gemeentelijk vastgoedbeheer	Onvermijdbaar	€ 263.000	€ 263.000	€ 263.000	€ 263.000	Structureel

Bestuur & organisatie

Nr.	Onderwerp	Onvermijdbaar, onvoorzien, onuitstelbaar of nieuw beleid	Bedrag 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030	incidenteel/structureel
3.1	Hogere reiskostenvergoedingen woon-werk, conform de nieuwe regeling Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer.	Onvermijdbaar, onuitstelbaar	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000	€ 310.000	Structureel

3.2	Structureel hogere premie voor de WGA-ERD verzekering met ingang van 1 januari 2026	Onvermijdbaar, onvoorzien	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	Structureel
3.3	Structurele lasten WKR-eindheffing	Onvermijdbaar	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Structureel
3.4	Herinrichting raadzaal	Onvermijdbaar & onuitstelbaar	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Structureel
3.5	ICT-werkplek (hardware en software) voor de nieuwe raad en de rekenkamer	Onvermijdbaar & onuitstelbaar	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000	€ 94.000	Structureel
3.6	Extra personele capaciteit voor intensivering DIG (Diversiteit, Inclusie & Gelijkwaardigheid)	Onvermijdbaar	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000	Structureel

Wageningse Investeringsagenda

Op 11 november 2025 heeft uw raad de eerste begrotingswijziging voor de Programmabegroting 2026 vastgesteld. Met dit besluit is tevens het eerste investeringscohort 2026–2029 van de Wageningse Investeringsagenda vastgesteld. Dit investeringscohort vormt een integraal overzicht van de fysieke investeringen die de komende jaren worden voorbereid en gerealiseerd en geeft daarmee richting aan de ontwikkeling van de stad in lijn met de eerder vastgestelde beleidskaders.

Met de vaststelling van het investeringscohort is een belangrijke stap gezet in de verdere versterking van de sturing op investeringen. Door investeringen in samenhang te presenteren en te koppelen aan financiële sturingsinstrumenten ontstaat beter inzicht in de meerjarige effecten op de gemeentelijke begroting en de financiële positie van de gemeente. Hierdoor kan uw raad investeringskeuzes integraal afwegen en prioriteren. De verantwoording over de voortgang en uitvoering van het eerste cohort vindt plaats bij de Bestuursrapportage Najaar 2026. In deze rapportage wordt uw raad geïnformeerd over de stand van zaken van de projecten, de financiële voortgang en eventuele relevante ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op planning, scope of kosten.

De volledige actualisatie van het investeringscohort vindt plaats bij de Programmabegroting 2027. In deze voorjaarsbrief nemen we al wel de investeringen op waarvan wij op dit moment inschatten dat deze starten in 2027. Bij de Programmabegroting wordt het bestaande investeringscohort 2026–2029 geactualiseerd op basis van de laatste inzichten, gewijzigde omstandigheden en de voortgang van lopende projecten. Daarnaast wordt bij de Programmabegroting 2027 een nieuw investeringscohort voor de periode 2027–2030 aan uw raad voorgelegd, waarin mogelijk ook nieuwe investeringsvoorstellen worden opgenomen. Op deze wijze wordt jaarlijks een geactualiseerd en meerjarig overzicht van de investeringsopgave aangeboden, zodat uw raad investeringskeuzes in samenhang kan blijven afwegen en prioriteren.

Hierbij geven wij een overzicht van projecten waarvan we verwachten dat uitgaven in 2027 hoger of lager zijn dan eerder gepresenteerd in het afgelopen investeringscohort en daarmee naar verwachting onderdeel van het cohort dat uw raad bij de begroting aangeboden krijgt:

Nr	Project	Omschrijving/doel	Product	Financieel effect in relatie tot het afgelopen investeringscohort	startjaar	eindjaar
1	Herinrichting Vergersweg.	De riolering is op korte termijn aan vervanging toe. Er is budget van €100.000 voor	Riolering	Krediet niet in het cohort. De kapitaallasten passen in de huidige	2027	2028

		<p>vergroening aanwezig. Tevens kunnen verkeerskundige aanpassingen aan de rijbaan gedaan worden. Bewoners vragen al langer om ingrijpen door de gemeente.</p>		<p>begroting. We stellen voor om dit toe te voegen in het cohort.</p>		
2	Aanvullend krediet Nude	<p>Er is in 2020 krediet beschikbaar gesteld voor rioolvervanging en vernieuwen van de verharding icm aanleg warmtenet. De ambitie is ondertussen verbreed door vaststellen van de omgevingsvisie. De nieuwe inrichting geeft invulling aan de mobiliteitstransitie, wateropgave (klimaatadaptatie) en circulair materiaalgebruik. De kosten zijn naast flinke inflatie ook door de verbrede ambitie ruim 3 keer zo hoog geworden. Het college is voornemens verder te willen gaan met deze ambitie. Een aanvullend krediet wordt hierbij aangevraagd.</p>	Riolering/wegen (cohort)	<p>pm in het cohort, verwachte uitgave in 2027 is 1,5mln. Dit leidt tot een verhoging van de jaarlijkse kapitaallasten.</p>	2027	2030
3	Herinrichten Plantsoen	<p>De asfaltverharding is slecht. De inrichting wordt omgevormd naar</p>	Verkeer / wegen (cohort) en riolering	<p>Deze investering leidt deels tot verhoging kapitaallasten, ad circa</p>	2028	2030

		30 km/u met een knip in de straat conform het mobiliteitsplan. Daarnaast moeten de bestaande parkeerplaatsen omgevormd worden naar groen. We gaan er op dit moment van uit dat dat niet met een RO ambitie gecombineerd wordt. Uitvoering kan pas starten na realisatie tijdelijke parkeerplaatsen Gevangentoren.		€ 400.000 deel van de investering.		
4	Tijdelijke parkeergarage Gevangentoren	Er is een voorbereidingskrediet beschikbaar. Het doel is deze gebouwde parkeervoorziening zo snel mogelijk te realiseren. Het uitvoeringskrediet wordt op dit moment aangevraagd. Verder in het proces zal duidelijk worden of de groveraming voldoende zal zijn.	Verkeer (cohort)	De verwachte benodigde investering bedraagt € 1,5 miljoen meer dan aanvankelijk geraamd in het investeringscohort 2026–2029. Vanuit de provincie ontvangen we een bijdrage van € 1,050 miljoen. Voor het resterende bedrag van € 0,45 miljoen is reeds dekking beschikbaar binnen de reserve MIA. Als gevolg hiervan heeft de hogere verwachte investering geen effect op de kapitaallasten.	2027	2028
5	Riolering vervanging Snelfietsroute	Bij de uitvoering van de snelfietsroute Ede – Wageningen bleek het riool	Riolering	Alleen krediet. De kapitaallasten zijn reeds begroot. € 2 mln. krediet nodig in 2027.	2027	2029

		slechter dan uit de inspecties naar voren kwam. Er moet ter plekke worden besloten het riool te vervangen. De afgelopen jaren is binnen de beschikbare ruimte al aanvullend krediet voor riolering. Er is nu zicht op het totaalbedrag. Ook deze aanvraag past nog binnen de investeringsruimte van de riolering.				
6	Aanpassen bushaltes tgv nieuw concessie	Conform afspraken met de provincie. Nieuwe haltes op de Churchillweg zijn nodig vanwege de nieuwe buslijn. Bestaande haltes moeten worden aangepast door andere afmeting van de bussen in de nieuwe concessie.	Verkeer	€ 400.000 in 2027 wordt voorgesteld om toe te voegen aan het cohort. Dit leidt tot een verhoging van de kapitaallasten	2027	2027
7	VRI aanvraag, conform onderhoudsplan, jaar 2 van 5	Conform het meerjaren onderhoudsplan VRI's worden de komende 5 jaar op 5 locaties masten en kabels vervangen. Per jaar wordt hiervoor krediet aangevraagd.	VRI	Er wordt voorgesteld om € 100.000 meer uit te geven aan VRI dan de huidige € 63.000 die in het afgelopen cohort staat.	2027	2027
8	Omvormen groen entrees Wageningen	Conform de ambities in het groenbeleidsplan waarin herinrichting van groenvakken op	Groen	Verwachte uitgave is € 500.000. We stellen voor dit toe te voegen aan het cohort.	2027	2027

		zichtbepalende plekken in Wageningen worden aangepakt. Het onderhoudsniveau wordt voor deze zichtlocaties verhoogd naar niveau B. Verhoging budgetonderhoud door middel van acresregeling volgt.		Dit leidt tot een verhoging van de kapitaallasten.		
9	Aggregaten in het kader van project Samen Sterk (weerbare samenleving)	Dit volgt uit de bestuurlijke opdracht van de VNG, die gemeente oproept om bij te dragen aan een weerbare samenleving. Zie de toelichting bij de overige ontwikkelingen van Programma 1.		Verwachte investering is € 315.000	2027	2027

Bovenstaande investeringen leiden tot een toename van kapitaallasten van circa € 60.000 per jaar vanaf 2028.

Geraamde dekking uit projecten, grondexploitatie en kostenverhaalallocaties (KVL)

In de Programmabegroting 2026 en de meerjarenraming is uitgegaan van een bepaald volume aan uren dat aan investeringsprojecten, grondexploitaties en KVL kan worden toegerekend. Over deze uren wordt ook een opslag voor overhead toegerekend.

Uit de Jaarstukken 2025 blijkt opnieuw dat in de praktijk minder uren aan projecten, grondexploitaties en KVL worden toegeschreven dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Dat heeft twee effecten. Ten eerste blijven meer personeelslasten en overhead in het lopende begrotingsjaar drukken, in plaats van dat deze via investeringen of grondexploitaties over meerdere jaren worden verwerkt. Ten tweede valt daarmee ook een deel van de geraamde dekking voor de overhead weg, die we nodig hebben.

Dit betekent dat de huidige raming van de inzet op investeringen en grondexploitaties naar verwachting te hoog is en daarmee onvoldoende realistisch blijkt. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 wordt de raming daarom geactualiseerd op basis van de dan geldende investeringsplannen en de feitelijk verwachte inzet van capaciteit. Als daartoe aanleiding bestaat, worden de effecten hiervan al eerder verwerkt in 2026 via de bestuursrapportages en een eventuele slotwijziging.

4. Toelichting op de ruimtevragende ontwikkelingen

Toelichtingen Wageningen Sociaal

1.1 Stevig Lokaal Team sociaal domein

Vanuit diverse akkoorden (o.a. Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming, Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord) hebben de gemeenten de opdracht om het stelsel van hulp, ondersteuning en de toegang te hervormen. De opdracht is dat elke gemeente een Stevig Lokaal Team ontwikkelt op basis van 13 uitgangspunten waar in VNG-verband afspraken over zijn gemaakt. Het doel is om te komen tot een betere verdeling van zorg en ondersteuning en een betere betaalbaarheid. Als de gemeente hier geen invulling aan kan geven, kan dit leiden tot oplopende kosten, toename van wachtlijsten, van onveiligheid en van gezinsproblematiek. De geraamde kosten zijn voor projectinzet, ontwikkelkosten voor de uitvoering. Dit past binnen de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd, zie de nadere toelichting hieronder bij 1.2.

1.2 Extra capaciteit voor inhaalslag wachtlijsten Jeugdzorg en WMO

In 2026 en 2027 wordt voorgesteld om extra tijdelijke capaciteit in te zetten om wachttijden in de jeugdzorg (en WMO) te verkorten. Dit betreft een inhaalslag. Ook is het doel om escalaties te voorkomen en de kwaliteit en regierol van de gemeente te versterken. Daarnaast vindt er een versterking plaats van het lokaal team sociaal domein.

Deze tijdelijke uitbreiding past binnen de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd, waarin gemeenten inzetten op versterking van de lokale toegang en stevige lokale teams, zodat hulp eerder, integraler en dichter bij gezinnen kan worden georganiseerd. De jaren 2026 en 2027 zijn daarbij nadrukkelijk overgangsjaren, waarin gemeenten de afgesproken beweging moeten realiseren, terwijl de beoogde financiële effecten van de hervormingen naar verwachting pas vanaf 2028 zichtbaar worden.

De personele uitbreiding heeft daarom een tijdelijk karakter en legt geen structureel beslag op de gemeentelijke middelen. De extra inkomsten uit het Rijk voor 2026 en 2027 zijn al verwerkt in de Programmabegroting 2026, maar de lasten voor tijdelijke extra capaciteit nog niet. Hiermee wordt voor deze periode ruimte geboden om de noodzakelijke uitvoeringskracht op orde te brengen in aanloop naar het volgende advies van de deskundigencommissie-Van Ark in 2027 over de voortgang, uitvoerbaarheid en financiële houdbaarheid van de Hervormingsagenda Jeugd.

1.3 Tijdelijke huisvesting St. Jozefschool

In 2025 is gestart met de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de St. Jozefschool. De investering in een nieuwe basisschool beoogt een toekomstbestendige, inclusieve en duurzame leeromgeving te creëren die bijdraagt aan betere leerresultaten. De nieuwe school zal ook dienen als een ontmoetingsplek en multifunctionele voorziening voor de wijk waardoor een sterkere sociale samenhang wordt gecreëerd.

De gemeente is verantwoordelijk voor het sloop- en bouwrijp maken en het schoolbestuur. Voor de tijdelijke huisvesting van de St. Jozefschool wordt het gebouw van de Margrietschool gebruikt. Echter kan dit gebouw niet alle klassen huisvesten. Om die reden is het nodig dat een alternatieve locatie wordt gehuurd. In 2027 is hiervoor nog geen budget opgenomen in de begroting. De inschatting is dat hier in 2027 (of mogelijk 2028) een incidenteel budget voor nodig is van € 60.000.

1.4 Samen Sterk: werken aan een veerkrachtige samenleving

Met het project Samen Sterk: werken aan een veerkrachtige samenleving werkt de gemeente aan het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en samenredzaamheid in wijken en buurten, met bijzondere aandacht voor inwoners in een kwetsbare positie. Daarbij gaat het nadrukkelijk ook om mensen met een smalle beurs die in een crisissituatie extra ondersteuning nodig kunnen hebben.

De gemeenteraad heeft deze richting nadrukkelijk ondersteund met de aanneming van motie 3M9, waarin het college wordt opgeroepen bij de uitwerking van de projectopdracht weerbaarheid rekening te houden met mensen in een kwetsbare positie en extra aandacht te hebben voor ondersteuning in crisissituaties. De portefeuillehouder heeft de raad hierover vervolgens geïnformeerd in de informatienota "Stand van zaken motie 3M9" met zaaknummer Z26.559483. Daarin is aangegeven dat het college de motie uitvoert binnen het project Samen Sterk: werken aan een veerkrachtige samenleving en dat in de projectopdracht expliciet aandacht wordt besteed aan kwetsbare inwoners volgens de brede definitie uit de motie. Ook is daarin opgenomen dat bestaande initiatieven rond samenredzaamheid worden betrokken en waar mogelijk gekoppeld aan op te richten noodsteunpunten.

De gemeente werkt hierbij samen met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), zodat de lokale aanpak goed aansluit op de regionale crisisaanpak en schaalvoordelen kunnen worden benut. In 2026 worden de voorbereidingen getroffen voor het inrichten van noodsteunpunten. De daadwerkelijke implementatie van een aantal noodsteunpunten is voorzien in 2027. Daarbij wordt vanaf het begin rekening gehouden met de positie van kwetsbare inwoners.

Om deze aanpak mogelijk te maken, is het nodig in de meerjarenbegroting middelen op te nemen voor incidentele investeringen en tijdelijke projectcapaciteit. Mogelijk ontvangen we (of VGGM) hiervoor middelen van het Rijk maar dat is vooralsnog onduidelijk. Deze ruimteveragende ontwikkeling betreft onder meer investeringen in noodaggregaten (€ 315.000 opgenomen in tabel investeringen) en incidentele middelen voor personele inzet en projectkosten (€ 99.040). Na deze periode kan aanvullend een beperkt budget nodig zijn voor beheers- en gebruikskosten, zoals onderhoud en verbruikskosten van materialen.

Toelichtingen Wageningen Fysiek

2.1 Onderhoud gemeentelijke gebouwen

In 2025 heeft uw raad besloten te werken met een voorziening voor groot onderhoud op basis van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's). In tegenstelling tot hoe we eerder vaak werkte met kredieten waarop je vervolgens jaarlijks afschrijft. Bij de nieuwe werkwijze wordt het groot onderhoud planmatig geraamd en via een jaarlijkse dotatie aan de voorziening gefinancierd, terwijl dagelijks onderhoud en contractonderhoud direct in de exploitatie worden verantwoord. In de Kadernota tussenevaluatie 2025 is deze methodiek geïntroduceerd en is ook de voorziening groot onderhoud gebouwen ingesteld.

Uit een actualisatie van de onderhoudsplannen blijkt dat de financiële doorwerking van de onderhoudsbehoefte in de meerjarenbegroting nog onvoldoende is verwerkt. De meerjarige onderhoudsplannen zijn opgesteld door een externe partij en vormen de objectieve basis voor de bepaling van de onderhoudsbehoefte. Inmiddels heeft deze partij de gemeentelijke gebouwen nader geïnventariseerd en beter in kaart gebracht. Daardoor is een scherper beeld ontstaan van de staat van de gebouwen en de benodigde onderhoudswerkzaamheden. De meerjarige onderhoudsplannen worden 3-jaarlijks herijkt.

De systematiek van begroten en reserveren blijft daarmee hetzelfde, maar de onderliggende onderhoudsplannen zijn bijgesteld op basis van deze geactualiseerde inzichten. Daarnaast blijkt uit analyse van de gerealiseerde onderhoudskosten dat de uitgaven harder stijgen dan eerder voorzien. Vooral het dagelijks onderhoud is lastig te begroten, omdat we van tevoren lastig kunnen zien wat er op ons afkomt. Om die reden begroten we dit altijd op basis van het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar. Wederom is de systematiek ongewijzigd, maar de sterkere stijging van uitgaven leidt tot dit voorstel voor hogere onderhoudsbudgetten. Hiermee wordt de begroting weer in lijn gebracht met de onderhoudsplannen voor het gemeentelijk vastgoed en kan het noodzakelijke onderhoud planmatig en beheerst worden uitgevoerd.

Wanneer deze bijstelling niet plaatsvindt, ontstaat structureel onvoldoende budget om het benodigde onderhoud uit te voeren. Dit leidt tot uitstel van onderhoud, verslechtering van de staat van gebouwen en uiteindelijk hogere kosten op de langere termijn.

2.2 Maatregelen inwonersakkoord

In december 2024 is het Plan van Aanpak inwonersberaad vastgesteld (D24.1247554). Daarna zijn voorbereidingen gestart en ontvingen 6.000 inwoners in januari 2025 een uitnodiging. Uiteindelijk namen 120 deelnemers – inclusief ondernemers, ambtenaren en politici – deel aan vijf fysieke bijeenkomsten en aanvullende online- en andere bijeenkomsten. Op 14 juni 2025 presenteerden de thema groepen hun voorstellen, waarna 55 voorstellen werden aangenomen en het inwonersakkoord vormden. Uw raad heeft via raadsbesluit D25.1387233 op 10 november 2025 positief besloten over het collegeadvies om de 55 voorstellen uit het inwonersakkoord over te nemen. Conform beslispunt 6 van het raadsvoorstel is vanaf 2026 jaarlijks een structureel bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor kleine verkeerskundige maatregelen.

2.3 Uitvoeringsprogramma Bomen Beleidsplan

Op 9 juli 2024 heeft uw raad het Uitvoeringsprogramma Bomen Beleidsplan (D24.1211362) vastgesteld. Het Bomenbeleidsplan beschrijft de maatschappelijke waarde van bomen voor klimaat, leefmilieu, biodiversiteit, gezondheid en natuurbeleving. Deze waarden zijn vertaald in ambities om een toekomstbestendig bomenbestand te behouden en te versterken. Dit gebeurt via programma's voor onderhoud, vervanging, ontwikkeling en communicatie en participatie, en door te werken met verschillende boomcategorieën. Hierbij is er gekozen voor het scenario 1, optimaal vergroenen +. Scenario 1 richt zich op optimaal vergroenen, met als eerste stap het planten van minimaal één boom per straat. Hiermee wordt gewerkt aan de twee belangrijkste ambities om een toekomstbestendig bomenbestand te bereiken en wordt toegewerkt naar de 3-30-300-norm: minimaal uitzicht op 3 bomen vanuit iedere woning, minimaal 30% boomkroonbedekking per wijk en maximaal 300 meter loopafstand tot een koele en groene plek.

De volgende projecten van scenario 1 hebben vanaf 2027 een structureel effect op de meerjarenbegroting van de gemeente Wageningen:

Uitdeelactie	€ 17.500
Maximaliseren boomspiegels potentieel monumentale bomen	€ 34.500
Inzet Groene BOA	€ 40.000
Advisering bomen particulieren	€ 10.000
Jaarlijkse terugkoppeling monitoring	€ 10.000
Totaal	€ 112.000

2.4 Beheer en onderhoud plantsoenen en begraafplaatsen

In 2025 hebben de gemeenten in de arbeidsmarktregio afspraken gemaakt over het verhogen van de inleenvergoedingen voor medewerkers uit de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en beschut werk, inclusief de wijze van jaarlijkse indexering. Dit leidt aan de ene kant tot hogere inkomsten, en aan de andere kant tot hogere kosten. In Wageningen worden deze medewerkers onder meer ingezet bij het beheer en onderhoud van plantsoenen en begraafplaatsen. De hogere inkomsten die voortkomen uit deze aangepaste vergoedingen zijn al verwerkt in de meerjarenbegroting. De daarmee samenhangende hogere kosten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn per abuis nog niet verwerkt. We stellen voor om dit bij de begroting te herstellen.

2.5 Nieuw Kanaal Noord

Het betreft de voorbereiding van de BOPA-aanvraag (Buitenplanse OmgevingsPlanActiviteit) voor het project Nieuwe Kanaal Noord, die in samenhang met Nieuwe Kanaal Zuid zal worden uitgewerkt. Voor deze voorbereiding is inzet van zowel interne capaciteit als externe advisering noodzakelijk. Op dit moment is nog onduidelijk of de kosten kunnen worden gedekt binnen een grondexploitatie (GreX). Dit hangt samen met het onderzoek naar flexwonen op Nieuwe Kanaal Noord en de haalbaarheid om de locatie binnen tien jaar volledig te ontwikkelen als bedrijventerrein. Door onzekerheden rond flexwonen en netcongestie wordt het risico op vertraging als relatief groot ingeschat. De komende periode wordt een projectopdracht opgesteld, inclusief een kredietaanvraag. Daarbij zal ook duidelijkheid worden verkregen over de financiële dekking en de mogelijkheden voor het openen van een GreX.

2.6 Personele capaciteit voor Haven, Markt en Veer

Dit is een budget-neutraal voorstel om het inhuurbudget om te zetten naar middelen voor vaste capaciteit voor haven, markt en veer.

2.7 Personele capaciteit voor het ophalen van (zwerf)afval in de stad

Wij hebben momenteel twee voertuigen beschikbaar om (zwerf)afval op te halen in de stad, maar tegelijkertijd maar één bestuurder. Hierbij stellen we voor om een tweede bestuurder te financieren vanuit de opbrengst van het ingeleverde (zwerf)afval. Ook dit voorstel is budget-neutraal.

2.8 Personele capaciteit ten behoeve van netcongestie

Sinds de start van het programma Netcongestie is deze capaciteit structureel ingezet voor de coördinatie, afstemming met netbeheerders, regie op gemeentelijke infrastructuurprojecten en het intensiveren van projectmatig werken. Oorspronkelijk is deze inzet tijdelijk gefinancierd vanuit CDOKE-gelden en was capaciteit ingehuurd. Vanaf eind 2027 stopt de tijdelijke bekostiging, terwijl de gemeentelijke regietaak op het thema Netcongestie minstens van gelijke omvang blijft. Structurele borging is urgent om continuïteit, expertise en uitvoeringskracht te waarborgen, aansluitend bij wettelijke taken en bestuurlijke afspraken. Zonder structurele inbedding van deze functie ontstaat het risico dat projecten stilvallen en de gemeente maatschappelijke doelstellingen rondom energie en infrastructuur niet kan realiseren.

2.9 Personele capaciteit voor gemeentelijk vastgoedbeheer

Na vaststelling van het Strategisch Vastgoedbeleid is gewerkt aan een duurzame en toekomstbestendige vastgoedbeheerorganisatie, in eerste instantie is dit opgepakt met tijdelijke formatie en budgetten. De conclusie is nu dat de tijdelijke capaciteit structureel nodig blijkt. De actuele opgaven, zoals de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed (waaronder het voldoen aan de CO2-prestatieladder), het technisch onderhoud, het naleven van wet- en regelgeving, en professioneel klantmanagement (de 'huisbaas'-functie richting gebruikers en huurders), maken het onmogelijk om deze taken incidenteel of tijdelijk uit te voeren. De huidige bezetting is deels gebaseerd op tijdelijke capaciteit en inhuur, gefinancierd uit incidentele (CDOKE)middelen. Om toekomstbestendig beleid en continuïteit in de uitvoering te garanderen – met specifieke aandacht voor strategisch beleid, collegeafspraken, controlerende en toezichhoudende taken, en beheersbaarheid van risico's – is structurele capaciteit dan ook noodzakelijk.

Toelichtingen Bestuur & organisatie

3.1 Hogere reiskostenvergoedingen woon-werk, overeenkomstig de nieuwe regeling Reiskostenvergoeding woon-werkverkeer

In het landelijk Klimaatakkoord is afgesproken, dat werk-gerelateerde mobiliteit minder CO2 moet uitstoten. In de Cao Gemeenten 2025–2027 zijn daarom afspraken gemaakt over duurzaam woon-werkverkeer. Gemeenten zijn verplicht om per 1 januari 2026 een reiskostenregeling voor woon-werkverkeer te hanteren. Voor de gemeente Wageningen betekent dit, dat vanaf 2026 een nieuwe regeling moest worden ingevoerd. Tot en met 2025 bestond alleen een fiscale uitruilmogelijkheid van reiskosten woon-werkverkeer via het Individueel Keuzebudget (IKB) en geen vergoeding voor woon-werkverkeer.

De nieuwe regeling stimuleert het gebruik van duurzame vervoersmiddelen zoals fietsen, lopen en openbaar vervoer, terwijl de regeling ook inclusief is voor medewerkers die afhankelijk zijn van de auto. Hiermee wordt bijgedragen aan de duurzaamheidsdoelen en aan aantrekkelijk werkgeverschap.

De financiële gevolgen worden ingeschat op € 310.000 per jaar. Deze raming is gebaseerd op de woon-werkafstanden van medewerkers, het geschatte aantal reisdagen en de verschillende tarieven per vervoermiddel. De werkelijke kosten kunnen hiervan afwijken. Indien dit het geval is, wordt de raad hierover via de reguliere planning- en controlcyclus geïnformeerd.

3.2 Structureel hogere premie voor de WGA-ERD verzekering met ingang van 1 januari 2026

Werkgevers kunnen kiezen het WGA-risico bij arbeidsongeschiktheid van een werknemer publiek onder te brengen bij het UWV of het eigen risico zelf te dragen (privaat). Het verschil tussen publiek (via het UWV) en eigen-risicodrager (privaat) is wie de kosten van ziekte en re-integratie draagt en wie het re-integratie-traject beheert. Bij publieke verzekering betaalt de werkgever premie en neemt het UWV de kosten en de regie over. Bij eigen-risicodragerschap draagt de werkgever zelf de kosten en is verantwoordelijk voor de re-integratie.

De gemeente Wageningen is eigen-risicodrager en heeft het individuele WGA-risico privaat verzekerd. Het verzekeringscontract liep af op 31 december 2025 (na de contractlooptijd van drie jaar). Een Europese aanbesteding voor een nieuwe verzekeringsperiode heeft plaatsgevonden in 2025. Op basis van de aanbestedingsresultaten en de kostenvergelijking is een nieuwe verzekeraar gekozen voor de nieuwe contractperiode 2026-2028. De premie voor de nieuwe verzekeringsperiode is aanzienlijk gestegen. De meerkosten ten opzichte van het vorige verzekeringscontract zijn substantieel, maar verklaarbaar en marktconform gezien de ontwikkeling van de loonsom, het (historisch-) verzuim, de WGA-instroom en de landelijke ontwikkelingen. De hogere lasten kunnen we deels dekken uit de hogere bijdrage van de inhouding op het salaris van de medewerkers en deels uit de budgettaire ruimte binnen de begroting. Per saldo is er meerjarig € 120.000 extra budget nodig.

3.3 Structurele lasten WKR-eindheffing

Mede door de uitbreiding van bestedingsdoelen van het IKB (Individueel Keuze Budget) valt een aanzienlijk hoger bedrag van de vergoedingen en verstrekkingen aan de werknemers in de vrije ruimte van de Werkkostenregeling (WKR) en wordt het wettelijke forfait (de maximale bestedingen in de vrije ruimte) overschreden. Over het bedrag van de overschrijding van het wettelijke forfait moet 80% loonheffing worden afgedragen. Gevolg is een aanzienlijk hogere afdracht aan de Belastingdienst van de WKR-eindheffing via de aangifte loonheffingen. De verwachting is een structureel hogere afdracht van € 60.000. Hierbij wordt vermeld dat de meeste gemeenten het forfaitbedrag overschrijden en een WKR-eindheffing moeten betalen.

3.4 Herinrichting raadzaal

Op 10 maart jl. heeft de raad het investeringskrediet voor de herinrichting van de raadzaal ter grootte van € 350.000 goedgekeurd. De investering wordt in het najaar van 2026 (september) gerealiseerd. De jaarlijkse afschrijvingslasten bedragen € 35.000 en komen vanaf het begrotingsjaar 2027 ten laste van het begrotingsresultaat.

3.5 ICT-werkplek (hardware en software) voor de nieuwe raad en de rekenkamer

Voor het goed kunnen uitvoeren van hun werkzaamheden worden raadsleden ondersteund met digitale voorzieningen. Met het aantreden van de nieuwe gemeenteraad worden de huidige ICT-werkplekken in het voorjaar van 2026 (april) vernieuwd. De structurele kosten bestaan uit kapitaallasten voor de laptops, licentiekosten voor software en email, en de kosten van beheer en ondersteuning van de digitale werkplek. Deze kosten worden geraamd op € 94.000 per jaar en zijn als volgt opgebouwd:

- Aanschaf hardware: Raadsleden, fractiemedewerkers en rekenkamerleden krijgen allen een door de gemeente beheerde laptop. De laptops worden in vier jaar afgeschreven en vervangen met het aantreden van de daaropvolgende raad. (jaarlijkse kapitaallasten: € 9.000);
- Licenties voor software: De laptops worden ingericht en voorzien van software om samen te kunnen werken op een moderne en veilige manier;

- Emailaccounts: raadsleden krijgen een zakelijk emailadres. (jaarlijkse licentiekosten: € 29.000);

- Beheer en ondersteuning: Tot slot worden de laptops en software beheerd, voorzien van updates en wordt gebruikersondersteuning geboden tijdens kantoortijden. Deze ICT-dienstverlening wordt geleverd door de leverancier die verantwoordelijk is voor het beheer van de ICT-infrastructuur van de gemeente (jaarlijkse kosten: € 56.000).

Steunfracties blijven, net als in de huidige situatie, gebruik maken van iPads. De kosten hiervan worden gedekt uit bestaande middelen, die in de begroting zijn opgenomen.

De implementatiekosten voor de inrichting van de nieuwe digitale werkplekken vallen in 2026 en worden verwerkt in de Bestuursrapportage voorjaar 2026.

3.6 Uitbreiding personele capaciteit voor intensivering DIG (Diversiteit, Inclusie & Gelijkwaardigheid)

In het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen aan de slag' zijn de ambities en gemeentelijke doelstellingen uitgewerkt in 8 verschillende thema's, waaronder thema 1.1 Diversiteit en inclusie & discriminatie. Uitgangspunt van het DIG-beleid is gelijke kansen voor iedereen, ongeacht afkomst, gender, geloof, seksuele oriëntatie, leeftijd, uiterlijk, handicap of grootte van de portemonnee. De concrete uitwerking van de ambities is vertaald naar 2 doelen:

1. De eigen organisatie is in 2026 diverser, inclusiever en gelijkwaardiger dan bij de start in 2022.
2. In de stad is in 2026 meer ruimte voor diversiteit, zijn we inclusiever en gelijkwaardiger dan in 2022.

De extra middelen voor de uitvoering van het DIG-beleid, die structureel via de nota van wijzigingen bij de Programmabegroting 2023 in de begroting zijn verwerkt, zijn met name ingezet voor de financiering van activiteiten in het kader van DIG voor alle inwoners van de gemeente, en hebben bijgedragen aan het realiseren van het tweede doel.

Op 10 februari 2026 heeft de raad de 'Uitgangspunten voor beleid naar een inclusief Wageningen' vastgesteld. Deze uitgangspunten voegen vier nieuwe inhoudelijke programmalijnen toe aan het huidige DIG-beleid, waaronder programmalijn 1: Gemeente Wageningen, een diverse en inclusieve organisatie. In de uitwerking van programmalijn 1 is aangegeven, dat de uitvoering moet worden gezien als een meerjarig traject, dat om extra capaciteit en middelen vraagt. We kijken daarbij wat mogelijk is binnen de bestaande capaciteit, maar zien tegelijkertijd dat er ook iets extra nodig is. Hiermee wordt de uitvoeringskracht van programmalijn 1: 'Gemeente Wageningen, een diverse en inclusieve organisatie' versterkt.

5. Overige ontwikkelingen en risico's in beeld

Wageningen Sociaal

De beleidsvelden binnen programma 1 – Wageningen Sociaal zijn volop in beweging. Wetswijzigingen, nieuwe maatschappelijke uitdagingen en ingezette beleidsontwikkelingen hebben invloed op onze begroting. Soms gaan deze veranderingen alleen over de inhoud, vaak zijn er ook financiële effecten. Wanneer we deze gevolgen al scherp in beeld hebben, zijn deze in de eerder genoemde ontwikkelingen opgenomen. Voor niet alle ontwikkelingen is dit al mogelijk. Bijvoorbeeld omdat de impact van een ontwikkeling op (uitvoerings)kosten nog niet duidelijk is, of de kostendekking vanuit het Rijk nog niet bekend gemaakt is.

We vinden het belangrijk om een zo compleet mogelijk overzicht te geven van de ontwikkelingen die op ons af komen. Tegelijkertijd willen we geen schijnwerkelijkheid creëren door (financiële) consequenties in beeld te brengen gebaseerd op incomplete informatie of te grote onzekerheden. Daarom zijn de onderstaande ontwikkelingen wel benoemd, maar niet verwerkt in het financiële overzicht.

- Vanwege het aflopen van de overeenkomst met IW4 voor beschut werk wordt opnieuw gekeken naar de borging van de beschutte werkplekken.
- De gemeente zet actief in op het vergroten van het bereik van de Maatschappelijk Meedoen Regeling, zodat iedereen die hulp nodig heeft deze ook ontvangt. Bij een groter bereik nemen de kosten toe. Dit geldt in eerste instantie voor de verstrekkingen. Mogelijk leidt het tot een toename van uitvoeringskosten als we dit niet binnen de bestaande capaciteit en huidige manier van werken kunnen oplossen.
- De uitvoering van schulddienstverlening binnen de beleidskaders en kwaliteitseisen leidt waarschijnlijk tot hogere uitvoerings- en beleidskosten.
- Voortkomend uit de wetswijziging van de Participatiewet in Balans verschuiven bepaalde kosten van de bijzondere bijstand naar de BUIG. Het is op dit moment nog niet duidelijk in hoeverre de BUIG voorziet in deze kostenstijging.
- Door de komst van de nieuwe Bibliotheekwet kunnen eisen aan de bblthk veranderen, bijvoorbeeld t.a.v. openingstijden. Dit kan tot hogere kosten leiden.
- De inzet van de preventiemedewerker jeugd wordt op dit moment gefinancierd uit middelen uit het Gezond en Actief Leef Akkoord (GALA). Deze middelen zijn alleen in 2026 nog beschikbaar. Hoogstwaarschijnlijk gaan deze middelen over in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. Wanneer dit onverhoopt niet zo is, ontstaat een ongedekte uitgave in 2027.
- De uitvoering van het nieuwe sport- en beweegbeleid. We zijn bezig met een meerjarige inbestedingsopdracht voor de uitvoering van sportactiviteiten, ondersteuning sport- en beweegaanbieders gecombineerd met een opdracht voor beheer en realisatie sportaccommodaties. Een deel van de dekking komt uit de landelijke Brede SPUK-regeling en een deel zal mogelijk leiden tot meer lasten in de begroting.
- Door de structurele instroom van nieuwe statushouders groeit het aantal inburgeraars dat door de gemeente wordt begeleid. Dit kan leiden tot hogere uitvoeringskosten. We kijken eerst of we het kunnen oplossen binnen de bestaande capaciteit.
- In het aanvullende evenementenplan met bijbehorende locatieprofielen willen we dat evenementenorganisatoren meer aandacht hebben voor duurzaamheid, gezond voedsel, toegankelijkheid en het afval. Mogelijk zijn er additionele middelen nodig om evenementenorganisatoren te kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld in de vorm van een subsidieregeling.

· De portefeuillehouder heeft toegezegd om in deze voorjaarsbrief stil te staan bij de systematiek van bekostiging van vluchtelingenopvang van Oekraïners en de vergoeding uit het Rijk. Voor de Oekraïneopvang is de vergoeding niet geïndexeerd dit jaar. Dat betekent dat we € 44 per opvangplek per dag ontvangen. Van dit bedrag moeten we alle dienstverlening betalen, dus zowel de huur en energiekosten van de opvanglocatie als de begeleiding en ondersteuning die we voor deze groep bieden. Op het moment dat de gemeente onvoldoende heeft aan dit bedrag, kunnen we daadwerkelijk gemaakte kosten declareren bij het Rijk. De verwachting is dat Wageningen voldoende heeft aan deze vergoeding, omdat we op dit moment geen gebruik maken van dure opvangvormen zoals opvangen in een hotel. Wat we wel zien is dat de kosten voor onderhoud van de opvanglocaties stijgen. De vergoeding per persoon per opvangplek is de afgelopen jaren bijgesteld. Dit betekent dat de gemeente niet meer te maken heeft met de overschotten zoals in de eerste opvangjaren. Dit jaar zijn we in afwachting van de veranderende wetgeving, die per 1 maart 2027 ingaat. Er is nog te weinig duidelijk om invulling te kunnen geven aan de financiële consequenties hiervan. Zodra we meer duidelijk hebben, zullen wij uw raad informeren. De lasten en de baten in het kader van de opvang van Oekraïners zijn nog niet verwerkt in de Begroting 2027. Als de regeling volgend jaar bekend is, dan zullen we voorstellen om de lasten en baten op te nemen in de Begroting 2027 via de Berap voorjaar 2027.

· Voor de huur van de tijdelijke huisvesting van de Internationale Schakelklas van het Pantarijn is tot augustus 2027 budget in de begroting opgenomen. Als het alternatief voor de huidige locatie meer tijd nodig heeft om te realiseren, is er mogelijk extra budget nodig voor de verlenging van de huurperiode.

Wageningen Fysiek

Ook binnen programma 2 spelen diverse ontwikkelingen die mogelijk financiële gevolgen hebben. Voor een deel van deze ontwikkelingen zijn de effecten nog onvoldoende concreet om deze op dit moment financieel te verwerken.

· De ambities voor erfgoed zoals opgenomen in de Omgevingsvisie en het concept Programma Erfgoed vragen om uitvoering. Naast de structurele inzet voor uitvoering en subsidieregelingen bevat het programma ook een aantal noodzakelijke incidentele maatregelen. Dit betreft onder meer onderzoek naar de mogelijkheid van een beschermd stadsgezicht, inventarisaties van cultuurhistorische waarden en het inventariseren en aanwijzen van beeldbepalende panden. Als we deze ambities willen waarmaken leidt dit tot meer kosten in de begroting. Het is aan de (nieuwe) raad om hier kaders in te stellen.

· Eind 2025 is de toeristisch-recreatieve agenda vastgesteld (Z25.513455). De activiteiten hebben een projectmatig karakter en richten zich op het versterken van de bezoekerseconomie en op recreatieve voorzieningen en activiteiten voor inwoners om te ontmoeten, ontspannen, plezier te hebben en te bewegen. We onderzoeken welke ruimte er is binnen de bestaande begroting. Mogelijk zijn er extra incidentele middelen nodig.

· Het Rijk stimuleert klimaat- en energiebeleid met een tijdelijke regeling voor extra capaciteit. Deze regeling heet 'capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid' (CDOKE). De inzet, onder andere voor netcongestie en vastgoedbeheer, wordt tot en met 2026 betaald uit CDOKE-gelden. Vanaf 2027 worden deze middelen anders ingezet, waardoor de financiële dekking voor deze capaciteit vervalt. Dat leidt tot een vraagstuk rond de continuïteit van deze werkzaamheden.

· De nieuwe wet versterking regie volkshuisvesting die per 1 juli 2026 in werking treedt, betekent o.a. dat gemeenten verplicht zijn binnen een termijn van 2 jaar een volkshuisvestelijk programma en een regionaal afgestemde huisvestingsverordening vastgesteld te hebben. De gemeente ontvangt wel in 2026 eenmalig een uitkering vanuit het Rijk voor het opstellen van het programma voor 2026. Het is mogelijk dat we in 2027 ook middelen ontvangen vanuit het Rijk voor de verdere uitvoering, maar dat is vooralsnog onduidelijk.

· Vanaf de Kadernota 2021 is voor wijk- en buurtbeheer een structurele taakstelling opgenomen. De veronderstelling daarbij was dat door, in samenwerking met externe partners, een strategisch plan te ontwikkelen voor het onderhoud van de buitenruimte – inclusief een doelmatige inzet van financiële middelen – vanaf 2023 een structurele besparing van € 130.000 gerealiseerd kon worden. Inmiddels blijkt dat deze taakstelling te ambitieus is en in de praktijk niet realiseerbaar. We onderzoeken of dit oplosbaar is binnen de bestaande begroting.

- Beperkingen op het elektriciteitsnet door netcongestie kunnen gevolgen hebben voor woningbouw, economische ontwikkeling en maatschappelijke voorzieningen. De financiële gevolgen voor gemeenten kunnen zijn: directe begrotingseffecten (zoals voor grondopbrengsten, leges- en OZB-inkomsten en projectkosten), macro-economische effecten (zoals werkgelegenheid en investeringen) en transitiekosten van de energietransitie (zoals extra infrastructuur en flexibiliteitsmaatregelen). De omvang hiervan is nog onzeker en afhankelijk van landelijke en regionale ontwikkelingen.
- Door geopolitieke ontwikkelingen kan de inflatie weer oplopen. Dat uit zich in hogere prijzen voor producten, diensten en energiekosten, zoals gaskosten voor onze gemeentelijke gebouwen. Het college streeft naar het verminderen van onze CO₂-uitstoot en gasverbruik volgens de Routekaart klimaatneutraal 2030/2040. Zie ook <https://www.wageningen.nl/wp-content/uploads/2022/06/Routekaart-Wageningen-Klimaatneutraal-2030-tot-2040.pdf> (zaaknummer BSP/21.0202093).
- De investering voor de tweede brug Kortenoord wordt momenteel nog uitgewerkt, maar zal naar verwachting worden voorgesteld om te starten in 2027. Dit is ook een voorwaarde om aanspraak te maken op een subsidie. Wanneer dit verder is uitgewerkt komen we terug bij uw raad met een kredietaanvraag.
- Eén van de verzinkbare palen in het centrum is niet meer te repareren. De andere (5) zijn ook niet meer in goede staat. Mogelijk leidt dit tot een investeringsvoorstel. Het college onderzoekt of we dit ook op een andere manier kunnen oplossen
- Uit de kwaliteitsinspectie van het openbaar groen (2025) blijkt dat in de komende jaren een renovatie- en vervangingsopgave voor plantsoenen bestaat met een omvang van circa € 1,6 miljoen. Deze werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd over een periode van zes jaar, waarbij de eerste fase start in 2026. We onderzoeken of deze opgave binnen bestaande budgetten in de begroting kan worden uitgevoerd.
- Tijdens de bespreking van de wensen en bedenkingen bij de Startnotitie Menzis op 9 maart jl. heeft de raad motie 5M4 aangenomen, waarin het college wordt opgeroepen te onderzoeken op welke wijze de gemeente kan bijdragen aan de exploitatie van ontmoetingsruimten op het Menzis-terrein. De uitwerking van deze motie leidt naar verwachting tot financiële effecten die niet in de begroting zijn voorzien. De raad wordt hierover op een later moment via een informatienota geïnformeerd, zodat deze kan worden betrokken bij de integrale afweging in het kader van de Begroting 2027.

Bestuur en organisatie

Binnen programma 3 Bestuur en Organisatie zijn de onderstaande ontwikkelingen nog te noemen.

- De Wet Markt en Overheid geeft gedragsregels voor economische activiteiten die overheden verrichten, met als doel om oneerlijke concurrentie door de overheid te voorkomen. Het is een gemeente-breed product, dat alle programma's in de begroting raakt. De Wet Markt en Overheid is tijdelijk verlengd tot 1 juli 2027. De verwachting is dat deze wet definitief gaat worden, maar wel met de nodige wijzigingen, waardoor waarschijnlijk extra juridische inzet nodig is.
- In de begroting zijn structurele middelen opgenomen voor de Wet Open Overheid (WOO), die de gemeente via de uitkering Gemeentefonds van het Rijk ontvangt. De budgetten worden ingezet voor de uitvoering en worden door het college deels omgezet in formatie. De WOO verzoeken worden in aantal meer en groter en vergen meer tijd in uitvoering en begeleiding. Dit vraagt om extra juridische inzet (0,44 fte). Het college verwerkt deze omzetting naar formatie budgetneutraal in de begroting.
- In verband met de groei van de gemeente en de daarmee samenhangende volumegroei van de werkzaamheden bij de personeelsondersteuning heeft het college besloten tot een minimale formatie-uitbreiding van 0,28 fte. Deze formatie-uitbreiding is budgetneutraal en wordt bekostigd uit de overhead.

Bijlage 1. Definitie 30's en nieuw beleid

Definities

De gehanteerde definities zijn:

Onvoorzien

Een in financiële zin ruimtevragende ontwikkeling of omstandigheid die past binnen bestaand beleid maar die niet is voorzien en waarvoor om die reden in de begroting geen budgetruimte is geraamd. Bij 'onvoorzien' is er keuzevrijheid om wel of geen budgetruimte te creëren. De keuze wordt bepaald door politieke/bestuurlijke afwegingen en consistentie in beleid.

Onvermijdbaar

Een in financiële zin ruimtevragende ontwikkeling of omstandigheid die past binnen bestaand beleid maar waarvoor in de begroting geen budgetruimte is geraamd en waarbij de gemeente door een in- of externe verplichting deze ruimtevraag moet invullen. Bij 'onvermijdbaar' is er geen keuzevrijheid: er moet budgetruimte worden gecreëerd. Wel kan er enige keuzevrijheid zijn ten aanzien van de omvang van de te creëren budgetruimte of de fasering in de tijd. Die keuze wordt dan bepaald door politieke/bestuurlijke afwegingen en consistentie in beleid.

Onuitstelbaar

Een in financiële zin ruimtevragende ontwikkeling of omstandigheid die past binnen bestaand beleid maar waarvoor in de begroting geen budgetruimte is geraamd en waarbij de gemeente door een in- of externe factor deze ruimtevraag op korte termijn moet invullen. Bij 'onuitstelbaar' is er geen keuzevrijheid: er moet budgetruimte worden gecreëerd en faseren in de tijd is niet mogelijk. Wel kan er enige keuzevrijheid zijn ten aanzien van de omvang van de te creëren budgetruimte. Die keuze wordt dan bepaald door politieke/bestuurlijke afwegingen en consistentie in beleid.

Nieuw beleid

Een in financiële zin ruimtevragende beleidsontwikkeling die niet past binnen bestaand beleid en waarvoor in de begroting geen budgetruimte is geraamd. Als deze nieuwe beleidsontwikkeling voortvloeit uit een in- of externe wens, dan is er keuzevrijheid om wel of geen budgetruimte te creëren. De keuze wordt bepaald door politieke/bestuurlijke afwegingen. Als deze nieuwe beleidsontwikkeling voortvloeit uit een in- of externe verplichting, dan is er geen keuzevrijheid: er moet budgetruimte worden gecreëerd. Mogelijk is er wel enige keuzevrijheid ten aanzien van de omvang van de te creëren budgetruimte en/of van de fasering in de tijd. Die keuze wordt dan bepaald door politieke/bestuurlijke afwegingen.

Bijlage 2. Verwerking van moties

Moties

Datum	Motie	Onderwerp	Motie is/ wordt als volgt uitgevoerd	Eventuele financiële consequenties zijn / worden als volgt verwerkt in begroting
10-02-2026	260210 5M1	Erfgoed van, voor en door iedereen	De motie roept het college op om eventuele financiële consequenties op te nemen in de Begroting 2027. In deze voorjaarsbrief is het programma Erfgoed in beschrijvende zin opgenomen in het hoofdstuk met de overige ontwikkelingen.	Als de nieuwe raad de ambities in het programma Erfgoed wil waarmaken, leidt dit tot financiële consequenties in de Begroting 2027.
09-03-2026	260309 5M2	40% Sociale huur	Tijdens de bespreking van de wensen en bedenkingen bij de Startnotitie Menzis op 9 maart jl. heeft de raad motie 5M4 aangenomen, waarin het college wordt opgeroepen te onderzoeken op welke wijze de gemeente kan bijdragen aan de exploitatie van ontmoetingsruimten op het Menzis-terrein. Deze ontwikkeling is in beschrijvende zin opgenomen in deze voorjaarsbrief onder het hoofdstuk met de overige ontwikkelingen.	De uitwerking van deze motie leidt naar verwachting tot financiële effecten die niet in de begroting zijn voorzien. De raad wordt hierover op een later moment via een informatienota geïnformeerd, zodat deze kan worden betrokken bij de integrale afweging in het kader van de Begroting 2027.

Bijlage 3. Voorjaarsbrief 2026 in PDF

Doelen

Voorjaarsbrief 2026 in PDF